

Blijven werken met zzp'ers in de mondzorgpraktijk?

Praktijkhouders in de mondzorg verwachtten dit jaar minder met zzp'ers te werken. Dit bleek eind 2020 uit VvAA-ledenonderzoek. Dezelfde verwachting hadden zij in 2019 voor vorig jaar. Toch blijven veel praktijken met zzp'ers werken. Hoe kan dat? Er is veel twijfel, over wat kan, wat mag. Tijd voor een update over het nieuwe regime dus. Plus: welke invloed heeft de corona-uitbraak op het werken met zzp'ers?

Tekst **drs. ing. Erik M. van Dam**, senior consultant kennismanagement en zzp-specialist bij VvAA

Van alle mondzorgpraktijkhouders, waaronder mondhygiënisten, die ooit met zzp'ers werkten of plannen in die richting hebben, werkten eind 2020 vier op de vijf daadwerkelijk met zzp'ers (79%). Voor dit jaar verwachtte toen minder dan de helft daarvan (nog) met zzp'ers te werken (38%). Een enorme terugval. In de meting van eind 2019 zagen we al een vergelijkbaar patroon, maar minder sterk: 75% werkte met zzp'ers, 56% verwachtte dat in 2020 (nog) te doen. Wellicht een anticipatie op de nieuwe zzp-maatregelen en de verwachte aanscherping van de handhaving?

In de praktijk werkte in 2020 toch 79% (in plaats van de verwachte 56%) van de mondzorgpraktijkhouders met zzp'ers. Mogelijk omdat de soep toch niet

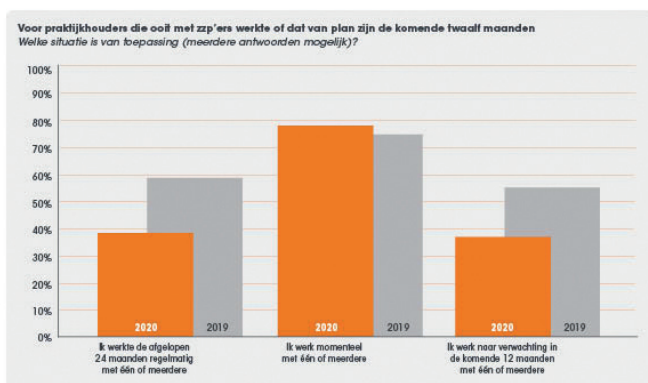
zo heet gegeten werd? Ook dit jaar zou de door praktijkhouders verwachte daling wel eens kunnen uitblijven: op 16 november, net na de 2020-meting, maakte het kabinet immers het uitstel bekend van zowel de aanscherping van de handhaving als de webmodule¹. Figuur 1 geeft een totaaloverzicht in hoeverre praktijkhouders werkten, werken en van plan zijn te werken met zzp'ers.

Hoe zit dat dan met die twijfel over het nieuwe zzp-regime? Uit het VvAA-onderzoek blijkt dat mondzorgpraktijkhouders hierbij anders reageren dan hun evenknieën binnen andere takken van sport binnen de eerstelijnsgezondheidszorg. Mondzorgpraktijkhouders geven hoger op van hun inzicht in de betekenis van de recente zzp-ontwikkelingen voor hun eigen praktijk. En dat is in de 2020-meting ook flink toegenomen: 44% reageert (zeer) bevestigend op een stelling hierover. In 2019 was dat nog maar 25%. Figuur 2 geeft een vergelijking van de mondzorg met de totaalrespons. Daarmee blijft de conclusie echter dat meer dan de helft géén goed beeld heeft van wat de ontwikkelingen betekenen. Óók in de mondzorg. Een kort schets van waar we nu eigenlijk staan lijkt daarom geen overbodige luxe.

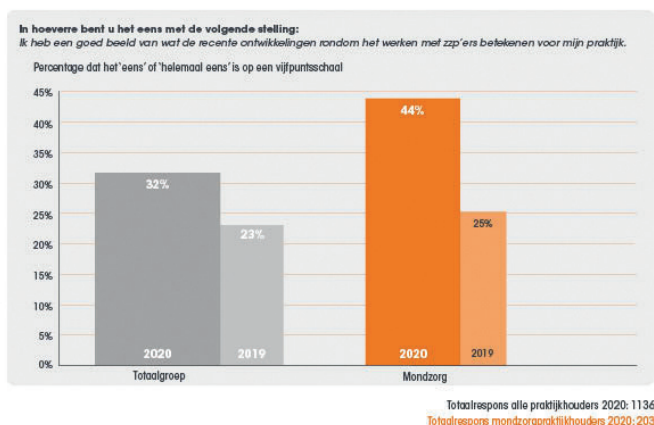
Nieuwe zzp-regime verloopt moeizaam

Na het afschaffen van de VAR² in 2016 werkte de opvolger daarvan, de huidige Wet DBA³, met modelovereenkomsten. In het regeerakkoord van 2017

Figuur 1: Mondzorgpraktijkhouder werkt meer met zzp'ers dan zelf vooraf ingeschat (Bron: VvAA 2020)

Figuur 2: Nog steeds heeft minder dan helft mondzorgpraktijkhouders zicht op impact zzp-wetgeving (Bron: VvAA 2020)

werd alweer een nieuw regime gepresenteerd dat bestaat uit vier onderdelen. Ook de handhaving in de praktijk van dat regime, of het ontbreken daarvan, speelt een cruciale rol in het zzp-vraagstuk. Waar staan we nu met de onderdelen van dat nieuwe regime en met de handhaving? Erg opschieten doet het in ieder geval niet. Een korte samenvatting:

1. Wetsonderdelen van tafel

De twee wetsonderdelen van het voorgenomen regime zijn inmiddels al van tafel. Deze waren bedoeld om de 'onderkant' van de arbeidsmarkt te beschermen en de 'bovenkant' meer ondernemersvrijheid te geven, maar zouden een overdaad aan administratieve last opleveren. VvAA sprak zich om deze reden meerdere malen nadrukkelijk uit tegen de wetsvoorstellen (Wmz⁴, Wzv⁵) voordat minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in juni 2020 de handdoek in de ring gooide.

2. Fiscale voordelen verminderd

Het afbouwen van het fiscale voordeel voor zelfstandigen is al wel gaande. Het kabinet zet er

zelfs extra vaart achter: de komende jaren wordt de zelfstandigenaftrek nog verder afgebouwd dan oorspronkelijk al de bedoeling was: naar €3.240 in 2036 in plaats van € 5.000 in 2028.

3. Voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid en oude dag

Om de positie van zzp'ers bij arbeidsongeschiktheid te verbeteren, spraken sociale partijen begin 2020 af dat er een verplichte verzekering moet komen. De uitvoering daarvan zal echter enorm complex blijken en niet op een achternamiddag geregeld zijn. De ideeën om het deelnemen aan aantrekkelijke pensioenregelingen voor zzp'ers eenvoudiger te maken, zijn nog minder concreet. Het laatste woord is over beide nog niet gezegd.

4. Webmodule vertraagd gestart, als pilot

De zogenoemde opdrachtgeversverklaring maakt ook onderdeel uit van het voorgenomen nieuwe regime: via een webmodule kan de opdrachtgever (de praktijkhouder), afhankelijk van zijn antwoorden op de vragen, al dan niet zo'n verklaring 'verdienen'. Partijen weten dan vooraf dat zij buiten dienstbetrekking kunnen werken, mits zij werken conform de gegeven antwoorden. De zzp'er is dan zelfstandig en de praktijkhouder hoeft geen loonheffingen in te houden en af te dragen. Op 11 januari dit jaar is, veel later dan gepland, een pilot met de webmodule gestart. Deze duurt een half jaar. Het is maar de vraag of de inmiddels omstreden webmodule deze zomer overeind blijft bij de evaluatie, die plaatsvindt na de pilot. Meer hierover in het kader Webmodule of modelovereenkomsten?.

5. Handhaving uitgesteld

Pas na de evaluatie van de webmodule is er mogelijk sprake van de aanscherping van de handhaving die eigenlijk al voor 1 januari 2021 op de

Zzp'ers in de zorg in tien minuten

Het zzp-dossier houdt de mondzorg al jaren bezig, met onduidelijkheid over al dan niet doorgevoerde nieuwe maatregelen en de handhaving daarvan. Ondertussen werken inmiddels naar schatting ruim 500 mondhygiënisten als zzp'er. Praktijkhouders en zzp'ers kunnen er vaak geen touw meer aan vastknopen. Kijk in tien minuten hoe het er nu voorstaat in het VvAA-minicollege Zzp'er in de zorg in tien minuten via vva.nl/zzp of gebruik de QR-code. Deze themapagina bevat, naast het minicollege, nog veel meer zzp-informatie.

Webmodule of modelovereenkomsten?

De webmodule moet de opdrachtgever (praktijkhouder) na het invullen van een anonieme vragenlijst inzicht geven in de aard van de arbeidsrelatie die hij heeft met een opdrachtnemer (zzp'er). Het basisvraagstuk is daarbij of er sprake is van een dienstbetrekking en daarmee onder meer inhoudingsplicht ontstaat voor loonbelasting en sociale premies. Gebruik van de webmodule⁸ kan tot drie uitkomsten leiden:

- Opdrachtgeversverklaring: de zzp'er kan buiten dienstbetrekking werken
- Indicatie dienstbetrekking: sterke aanwijzingen voor een (fictieve) dienstbetrekking
- Geen oordeel mogelijk: niet duidelijk of er een dienstbetrekking bestaat

Pilot webmodule na deze zomer

Gedurende de pilot van zes maanden, deze is gestart op 11 januari, heeft de uitkomst echter nog geen rechtsgevolgen. Daarna volgt een evaluatie op basis waarvan wordt besloten of de Belastingdienst de webmodule definitief inzet. Tegen die tijd besluit men ook over de aanscherping van de handhaving. Ofwel: de sanctionering van praktijkhouders met 'schijnzelfstandigen' die feitelijk in dienstbetrekking werken. Wordt de webmodule na de pilot daadwerkelijk ingezet, dan komt deze óf als instrument naast de nu huidige modelovereenkomsten te staan óf in plaats daarvan. Dat is nu helaas nog niet duidelijk. Dat laatste zou niet verstandig zijn, in ieder geval voor de (mond)zorg, omdat de webmodule niet passend is voor de zorg. Afhankelijk van hoe de opdrachtgever de vragen interpreteert, concludeert de webmodule al snel dat een zzp-zorgverlener in dienstbetrekking werkt, of dat er geen oordeel mogelijk is. In het gunstigste geval heeft het nieuwe instrument dus geen meerwaarde.

Modelovereenkomst: zorgspecifieke nuances

Daarom pleit VvAA in Den Haag ook voor het behoud van de huidige modelovereenkomsten die door de Belastingdienst positief zijn beoordeeld voor het werken buiten dienstbetrekking. Ook ná de evaluatie van de webmodule. Deze overeenkomsten houden namelijk wel rekening met zorgspecifieke arbeidselementen, bijvoorbeeld vanuit de zorgwetten Wkkgz en Wgbo. Daarnaast: partijen sluiten in de regel toch een overeenkomst om hun afspraken in vast te leggen. Zo'n webmodule betekent dan ook nog extra administratieve lasten. →

Samen met onder meer NVM ontwikkelde VvAA in 2016 ook voor de mondhygiënisten drie modelovereenkomsten en legde deze succesvol voor bij de Belastingdienst. U vindt de overeenkomsten op Belastingdienst.nl⁹. Voor mondhygiënisten zijn dat de volgende:

- De overeenkomst van praktijkwaarneming, voor tijdelijke vervanging en
- De overeenkomst van praktijkmedewerking, voor tijdelijke extra capaciteit in de praktijk.

En voor een tandarts die bij een mondhygiënist werkt of omgekeerd:

- De mondzorgovereenkomst, voor tijdelijke extra capaciteit in de praktijk (i.s.m. KNMT).

De NVM-modelovereenkomsten hebben voorlopig hun fiscale waarde nog: werken met én conform de overeenkomst betekent dus werken buiten dienstbetrekking. ←

agenda stond. Vóór 1 oktober dit jaar zal deze aanscherping nu zeker niet aan de orde zijn, aldus de verantwoordelijke bewindslieden in hun zesde voortgangsbrief over dit thema aan de Tweede Kamer⁶, afgelopen najaar.

Ander beeld door corona

Bijna een op de drie mondzorgpraktijkhouders (30%)⁷ kijkt als gevolg van hun ervaringen in coronatijd anders aan tegen het werken met zzp'ers. Dat is aanzienlijk meer dan de totaalgroep van eerstelijnspraktijkhouders waarin maar een op de vijf praktijkhouders een ander beeld heeft (20%). Misschien ook niet verbazingwekkend: door de mondzorgpraktijksluiting in het voorjaar van 2020 ontstonden discussies over de (door)betaling van zzp'ers die factureren op basis van de door hen gegenereerde omzet. En die omzet viel in een keer weg. ■

Voetnoten:

1. <https://www.vvaa.nl/voor-leden/nieuws/webmodule-en-handhaving-voor-zzpers-op-lange-baan>
2. VAR= Verklaring arbeidsrelaties
3. Wet DBA= Wet Deregulering beoordeling arbeidsrelaties
4. Wmz= Wet minimumbeloning zelfstandigen
5. Wzv= Wet zelfstandigenverklaring
6. Zesde voortgangsbrief 'Werken als zelfstandige' (Kamerstukken 2020-000153321, 16 november 2020)
7. Het deel dat 'eens' of 'helemaal eens' scoorde op een ordinale vijfpuntsschaal bij de stelling 'Door mijn ervaringen in de coronaperiode (in brede zin) kijk ik nu anders naar het werken met zzp'ers.'
8. <https://ondernemersplein.kvk.nl/webmodule-beoordeling-arbeidsrelatie/>
9. Belastingdienst.nl. Zoeken met 'Modelovereenkomst branche'. De overeenkomsten zijn te downloaden bij het onderdeel 'Welzijnszorg en gezondheidszorg'.